

**Odpowiedź ministra skarbu państwa - z upoważnienia prezesa Rady Ministrów
- na interpelację nr 13870 w sprawie oceny skali problemu zasiadania w radach
nadzorczych spółek podległych ministrowi skarbu państwa osób
nieposiadających stosownych kwalifikacji potwierdzonych egzaminem dla
kandydatów na członków rad nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa**

Szanowny Panie Marszałku! W odpowiedzi na interpelację pana posła Piotra Cybulskiego oraz grupy posłów z dnia 6 stycznia 2010 r., znak: SPS-023-13870/10, w sprawie oceny skali problemu zasiadania w radach nadzorczych podległych ministrowi skarbu państwa osób nieposiadających stosownych kwalifikacji potwierdzonych egzaminem dla kandydatów na członków rad nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa Ministerstwo Skarbu Państwa informuje, co następuje.

Ad 1. Czy miarodajne są informacje podawane w prasie gospodarczej, wskazujące na znaczącą skalę obsadzania rad nadzorczych spółek zależnych, firm z większościowym udziałem Skarbu Państwa - kilkaset podmiotów, w których w radach nadzorczych może zasiadać nawet kilka tysięcy osób bez zdanych, stosownych egzaminów kwalifikacyjnych?

Wymogiem formalnym do pełnienia funkcji przedstawiciela Skarbu Państwa w organach nadzoru podmiotów z udziałem Skarbu Państwa jest posiadanie uprawnień do zasiadania w radach nadzorczych, zdobytych w wyniku zdania z wynikiem pozytywnym egzaminu dla kandydatów na członków rad nadzorczych, o którym mowa w art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397, z późn. zm.), lub posiadanie uprawnień zwalniających z obowiązku jego zdania wskazanych w § 5 pkt 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 września 2004 r. w sprawie szkoleń i egzaminów dla kandydatów na członków rad nadzorczych spółek, w których Skarb Państwa jest jedynym akcjonariuszem (Dz. U. Nr 198, poz. 2038, z późn. zm.), tj. posiadanie stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych lub nauk prawnych albo posiadanie wpisu na listę radców prawnych, adwokatów, biegłych rewidentów lub doradców inwestycyjnych.

Dodatkowe kryteria kwalifikacji kandydatów na członków organów nadzoru podmiotów z udziałem Skarbu Państwa oraz sposób ich wyboru zostały określone zarządzeniem nr 14 ministra skarbu państwa z dnia 31 marca 2005 r. w sprawie zasad i doboru kandydatów wskazywanych przez ministra skarbu państwa do składu rad nadzorczych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa i rad nadzorczych innych podmiotów prawnych nadzorowanych przez ministra skarbu państwa (z późn. zm.) oraz zarządzeniem nr 45 ministra skarbu państwa z dnia 6 grudnia 2007 r. w sprawie zasad i trybu doboru kandydatów do składu rad nadzorczych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa oraz rad nadzorczych innych podmiotów prawnych nadzorowanych przez ministra skarbu państwa (z późn. zm.).

Obecnie w bazie kandydatów na członków rad nadzorczych w spółkach z udziałem Skarbu Państwa zarejestrowanych jest około 50 tys. kandydatów, a reprezentantami Skarbu Państwa w organach nadzoru (radach nadzorczych, komisjach rewizyjnych lub pełniących obowiązki pełnomocników wspólnika) spółek podległych MSP jest 1688 osób.

Określone ww. zarządzeniami kryteria oraz zasady doboru kandydatów dotyczą również przedstawicieli Skarbu Państwa w komisjach rewizyjnych oraz pełnomocników wspólnika w spółkach, w których Skarb Państwa reprezentowany jest przez ministra skarbu państwa.

Natomiast kryteria te nie dotyczą kandydatów na członków rad nadzorczych spółek zależnych od firm z większościowym udziałem Skarbu Państwa. Uregulowania ustawowe nie dają ministrowi skarbu państwa możliwości wpływania na dobór kandydatów na członków rad nadzorczych w tych spółkach w taki sposób, aby wymogiem formalnym było posiadanie przez te osoby zdanego stosownego egzaminu kwalifikacyjnego. Dlatego w spółkach tych w organach nadzoru, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, mogą zasiadać osoby nieposiadające zdanego egzaminu.

Ad 2. Jakie kroki przywracające stan profesjonalnego nadzoru nad spółkami podległymi ministrowi skarbu państwa - objętymi problemem powszechnego, jak należy sądzić, zasiadania w ich radach nadzorczych osób nieposiadających kwalifikacji potwierdzonych egzaminem, ma zamiar podjąć szanowny pan premier?

Minister skarbu państwa dba o profesjonalny dobór kadr do organów nadzoru w spółkach z udziałem Skarbu Państwa, tj. 1090 spółkach, w których wykonuje prawa z akcji/udziałów, z czego 457 to jednoosobowe spółki z udziałem Skarbu Państwa, a 633 to spółki z częściowym udziałem Skarbu Państwa. Osoby zasiadające w organach nadzoru tych spółek posiadają zdany egzamin na kandydata na członka rad nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa lub ustawowe zwolnienie z tego egzaminu.

Równocześnie w ramach corocznej oceny pracy zarządu, dokonywanej przez komórki nadzoru właścicielskiego, w szczególności w oparciu o sprawozdanie zarządu z działalności spółki sporządzane zgodnie z wydawanymi przez MSP "Wytycznymi dla jednoosobowych spółek z udziałem Skarbu Państwa oraz spółek z większościowym udziałem Skarbu Państwa sporządzających sprawozdanie finansowe za rok obrotowy", skrupulatnie kontrolowana jest:

- syntetyczna analiza ekonomiczno-finansowa podmiotów, w których spółka posiada akcje/udziały wykazywane jako inwestycje długoterminowe aktywów, a także uzasadnienie zaangażowania kapitałowego w tych podmiotach,

- wykaz podmiotów, w których spółka posiada pośrednio przynajmniej 10% głosów na WZ/ZW wraz ze zwiążą analizą celowości takiego zaangażowania kapitałowego (w przypadku trudnych do opisanie powiązań właścicielskich należy sporządzić schemat zależności kapitałowych).

Tak więc nadzór ministra skarbu państwa skupia się na celowości tworzenia bądź partycypowania w strukturze właścicielskiej różnych podmiotów spółek z udziałem Skarbu Państwa, nie zaś na ingerowaniu w funkcjonowanie tych podmiotów, co jest domeną tzw. spółek matek, a nie ministra skarbu państwa.

Jednakże zgodnie z przygotowywaną obecnie trzecią edycją "Zasad nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa", która zostanie wprowadzona na mocy zarządzenia ministra skarbu państwa, w rozdziale VIII: Nadzorowanie spółek zależnych znajdują się następujące zapisy:

- zaleca się, aby wybór członków rad nadzorczych spółek zależnych przez walne zgromadzenie/zgromadzenie wspólników tych spółek, które tworzy w całości lub części zarząd spółki dominującej, odbywał się w drodze postępowania kwalifikacyjnego, tak jak w przypadku spółek z jednoosobowym i większościowym udziałem Skarbu Państwa;

- zaleca się, aby wybór członków zarządów spółek zależnych przez walne zgromadzenie/zgromadzenie wspólników tych spółek, które tworzy w całości lub części zarząd spółki dominującej, lub przez rady nadzorcze spółek zależnych odbywał się w drodze postępowania kwalifikacyjnego, tak jak w przypadku spółek z jednoosobowym i większościowym udziałem Skarbu Państwa.

Zapis ten wydany w formie zalecenia będzie obligował zarządy spółek z udziałem Skarbu Państwa do powoływania osób posiadających odpowiednie kwalifikacje do zasiadania w organach nadzorczych spółek zależnych.

Ad 3. Jaka konkretnie była liczba na dzień 31 grudnia 2009 r. osób zasiadających w radach nadzorczych spółek zależnych, firm z większościowym udziałem Skarbu Państwa, nieposiadających kwalifikacji potwierdzonych egzaminem dla kandydatów na członków rad nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa?

MSP nie dysponuje kompletnymi danymi nt. polityki personalnej w spółkach zależnych od podmiotów nadzorowanych. Jest to domeną zarządów tzw. spółek matek, które są odpowiedzialne za podejmowanie wszelkich działań kodeksowych wobec tzw. spółek córek. Działalność zarządu w tym zakresie podlega permanentnej kontroli rady nadzorczej, która dokonuje oceny celowości

zaangażowania kapitałowego tych podmiotów w spółki prawa handlowego.

Kontrola na wybranej próbie spółek zależnych od nadzorowanych przez MSP podmiotów z udziałem Skarbu Państwa, którą przeprowadzono w ostatnim czasie, wskazuje, że w grupie 93 spółek zależnych w organach nadzoru zasiada 239 osób, z czego 161 (67,36%) posiada zdany egzamin na kandydata na członka rad nadzorczych w spółkach z udziałem Skarbu Państwa.

Z poważaniem

Minister

Aleksander Grad

Warszawa, dnia 2 lutego 2010 r.